

EK:n viestit
budjettiriiheen

KASVU MAKSAA VELAN

Vain siten vältämme rajut
leikkaukset ja veronkorotukset

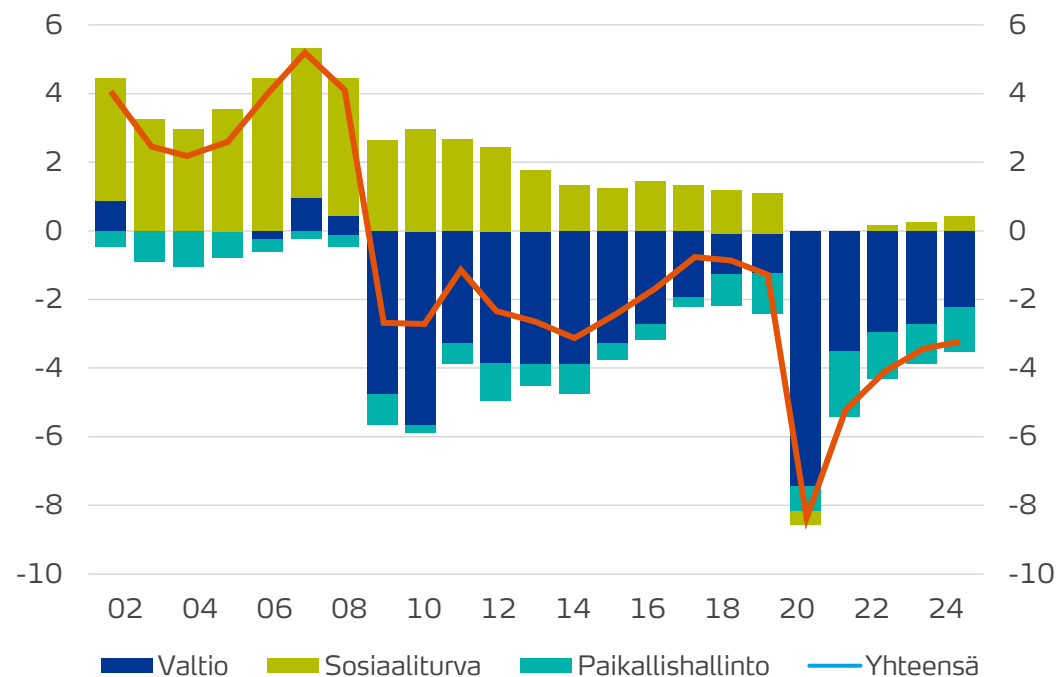
Toisen aallon taltuttamiseen saatava ripeämpi ote

- Testaus nostettava nopeasti seuraavalle tasolle: aukoton, viiveetön ja maksuton testiväylästä riippumatta:
 - Kapasiteetti 20 000 päivittäisen testin tasolle
 - Tanskan mallin mukainen pop-in-testaus harkintaan
- Jäljittämistä tehostettava kytkemällä työterveydenhuolto tiiviisti mukaan:
 - Jäljitystiedot tulee kerätä maanlaajuiseen tietokantaan
 - Sovellus on saatava nopeasti ja laajasti väestön käyttöön
- Suurten yleisötapahtumien riskienhallintaan tulee panostaa
- Matkustuksen ja maahantulon rajoitusten tulee olla selkeitä
- Suomen tulee olla aktiivinen monilla foorumeilla rokotteen saamiseksi
- Yritysten kustannustukea tulee joustavoittaa niin, että koronan vaikutukset eri yrityksille tunnistetaan paremmin

VM:n uudet ennusteet

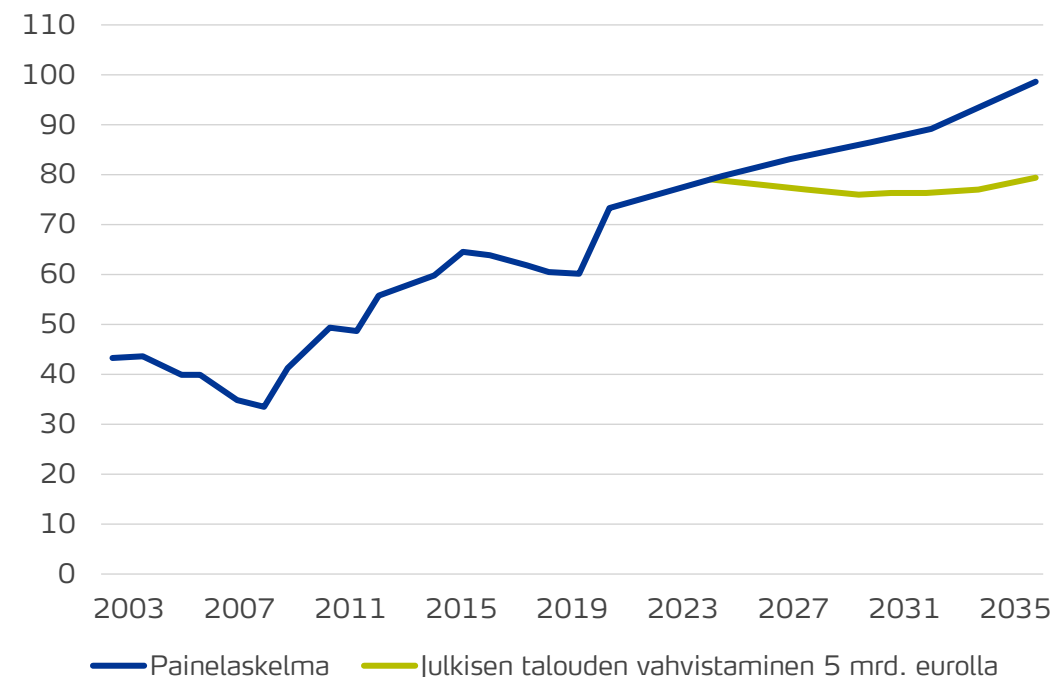
Alijäämä

Suhteessa BKT:hen, %

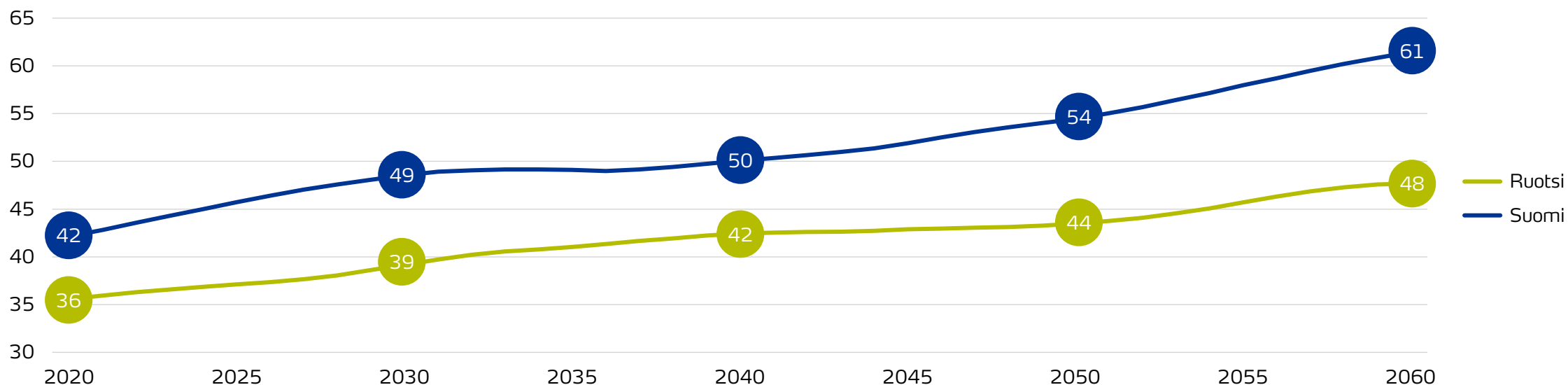
Velka

Suhteessa BKT:hen, %

Kuinka monta yli 65-vuotiasta on sataa työikäistä (20–64-vuotiasta) kohti?

Suomen väestö ikääntyy paljon nopeammin kuin Ruotsin

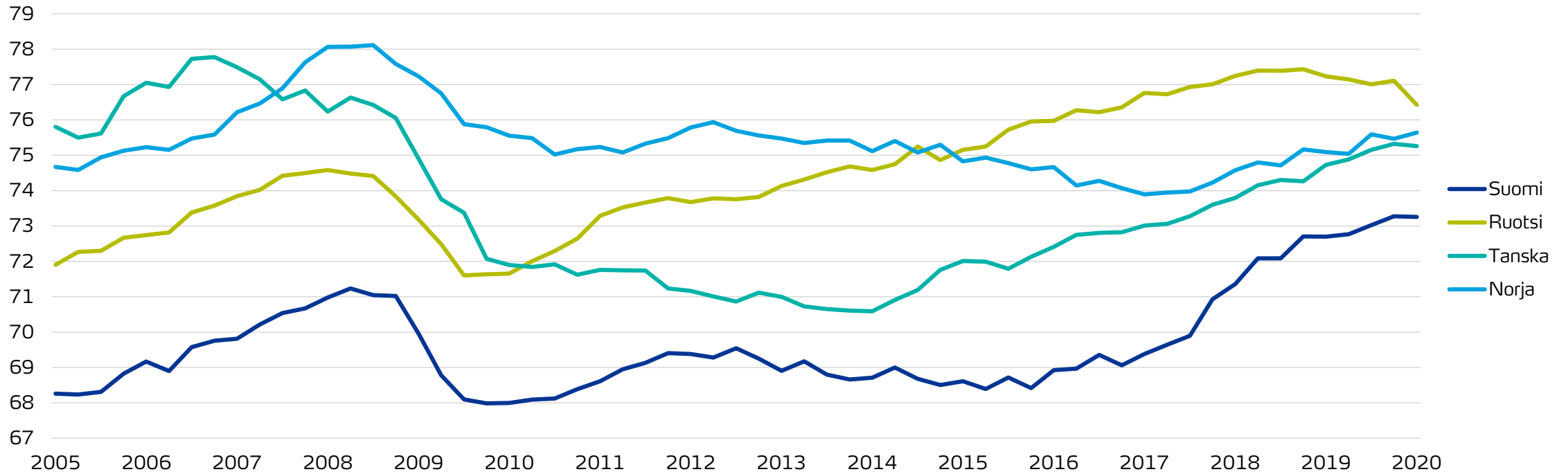

Ero maiden välillä kasvaa vaikuttaen merkittävästi ikäperusteisiin sote-kuluihin

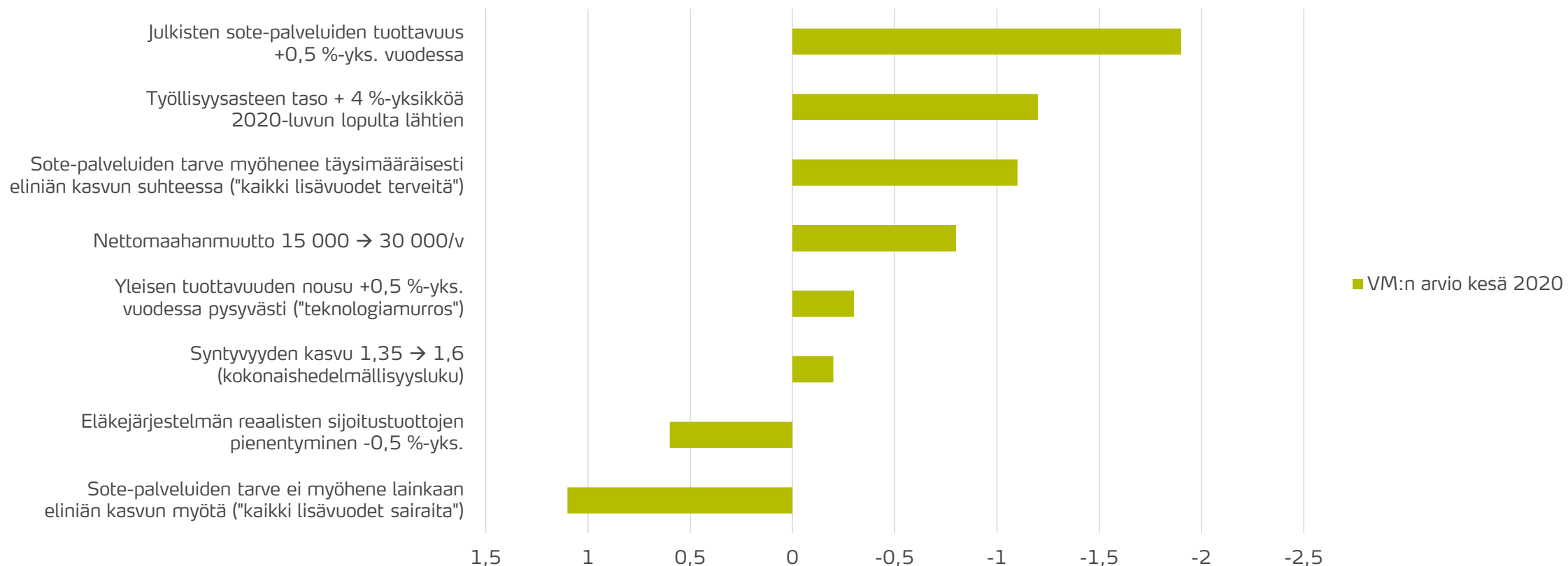

Työllisyysaste

15-64-vuotiaat, % -osuus väestöstä, kausitasoitus

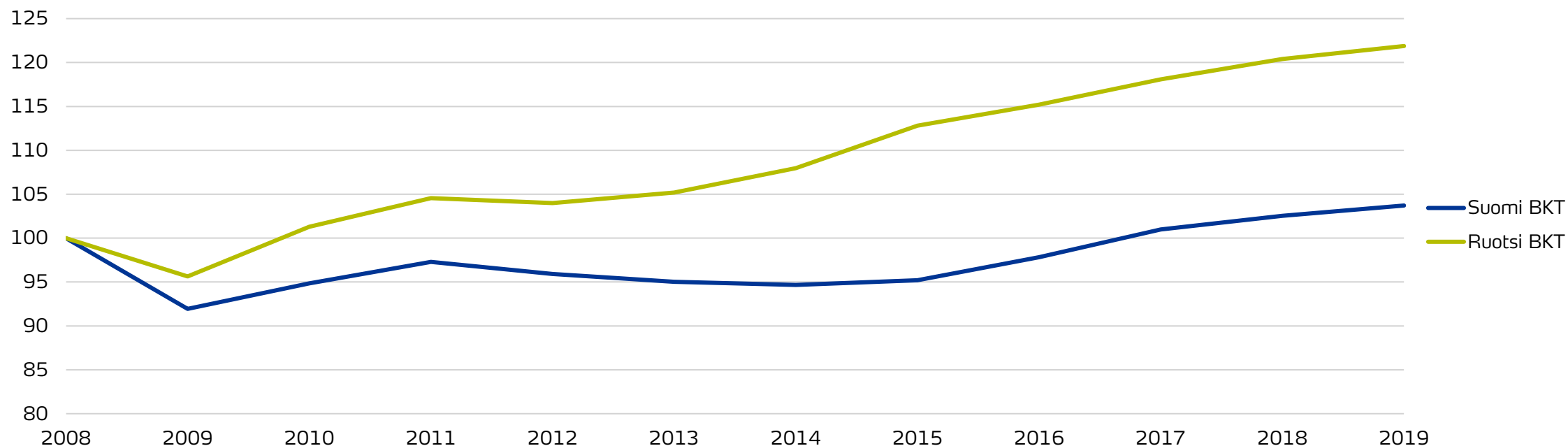
Miten julkinen talous tasapainottuu pitkällä aikavälillä: eri toimien vaikutus kestävyysvajeeseen

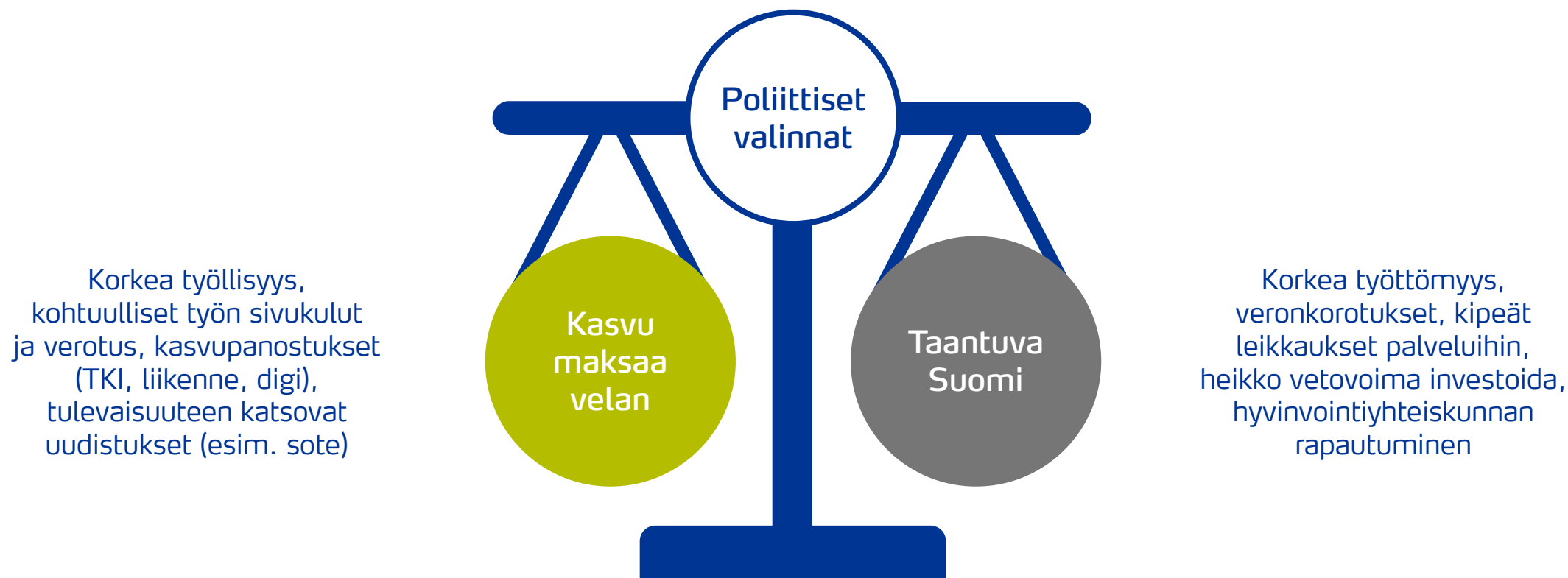
Ruotsin BKT on kasvanut yli 20 % vuodesta 2008, Suomen vain noin 3 %

Jos Suomen BKT olisi kasvanut samaa vauhtia kuin Ruotsissa v. 2008 lähtien, se olisi nyt noin 35 mrd. € korkeampi

○ Työllisyys ○ Tuottavuus ○ Väestönkasvu

Uudistusten ja kasvun tie vai muutoskyvyttömyys ja surkastuminen – kumman valitsemme?

EK:n Kasvu maksaa velan -ohjelma on kunnianhimoinen jälleerakennusohjelma

- Julkinen talous on entisestään heikentynyt. Velkaannumme 2020 ainakin 15–20 mrd. euroa ja 2021 yksin valtion alijäämä on 7 mrd. euroa. Pitkän aikavälin kestävyysvaje on tätäkin suurempi.
 - Väestön ikärakenteen vuoksi menot kasvavat noin 500 miljoonaa euroa joka vuosi
 - Yksi prosenttiyksikkö koroissa merkitsee noin 1,5 miljardin lisämenoa
- Ylisukupolvisuuden tulee ohjata päätöksentekoa – päätökset velkaantumisen katkaisusta tarvitaan nyt
 - Koronasta irtautumiseen tarvitaan uudistuvaa markkinataloutta sekä kilpailun lisäämistä – yritysten kasvu ja menestyminen tulee asettaa toimien keskiöön
 - Hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen vaatii pitkällä aikavälillä 78 prosentin työllisyysasteen
 - Yritykset voivat hyödyntää globaalien megatrendien mahdollisuudet tarjoamalla näihin ratkaisuja
 - Julkisen sektorin rooli ei voi enää kasvaa, menojen hillintä edellyttää niiden kasvupaineen hallintaa

Päätökset on tehtävä nyt niin lyhyellä kuin pidemmällä aikavälillä kasvua tukevista toimista

Kasvua tukevat toimet:

- Oikein kohdennetut työllistävää kasvua tukevat investoinnit
- Rahoitetaan EU:n elpymisrahastosta ja omaisuustuotoilla
- Luovat parhaimmillaan työtä laaja-alaisesti

Rakenteelliset uudistukset:

- Turvaavat talouspolitiikan uskottavuuden, vahvistavat pitkän aikavälin kestävyyttä
- Voimaantulo ottaa aikaa, vaikuttavat keskipitkällä aikavälillä
- Vahvistavat Suomea investointiympäristönä

Kasvuteemat - EK:n esitykset toimenpiteiksi

- Suomalaisen omistajuuden ja yrittäjyyden vahvistaminen – valtion omistajuuden liudentaminen
- Joustavat ja kilpailukykyiset työmarkkinat
- Työhön kannustava sosiaaliturvan uudistus
- Julkisen ja yksityisen yhteistyö sote-alalla – Sotella tehokkuutta
- Investointeja ilmastonmuutoksen ratkaisuun – EU:sta lisäpotkua
- Nopeat väylät, tehokkaat kuljetukset – liikenneverkot kasvun veturiksi
- Tutkimus, kehitys ja innovaatiotoiminta kasvu-uralle – tavoitteena 4 % bkt-osuus
- Vienti vetämään – avoin kauppa ja kansainvälisesti kilpailukykyiset yritykset
- Maailman paras koulutus – kaikki pidetään mukana

Suomalaisen omistajuuden ja yrittäjyyden vahvistaminen – valtion omistajuuden liudentaminen

Yrittäjyyden ja pk-yritysten tilanne on muuttunut lisäten tarvetta toimintaympäristön parantamiseen entistä kannustavammaksi ja kilpailukykyisemmäksi. Nyt tarvitaan mahdollisimman nopeasti käynnistyvää kasvua, joka nostaa työllisyysasteen yli 75 prosentin (pitkän aikavälin tavoite 78 prosenttia). Se rakentuu korostuneesti pk-yritysten varaan. Kasvua ja uudistumista tukemaan tarvitaan yrittäjiä ja yksityisiä pääomia.

- Yrittämisen verotus on pidettävä ennustettavana ja kohtuullisena, jotta saadaan kasvu käyntiin. Perintö- ja lahjaverot tulevat aluksi laskea vuoden 2011 tasolle ja myöhemmin poistaa kokonaan sukupolvenvaihdosten vauhdittamiseksi sekä pidättäytyä listaamattomien yritysten osinkoverotuksen korotuksista.
- Kotimainen omistus turvaa suomalaista työtä ja osaamista. Kansalaisten mahdollisuuksia säästämiseen ja sijoittamiseen eri sijoitustuotteisiin tulee lisätä ja pitää pääomaverotuksen taso ennustettavana yli hallituskausien. Lisäksi kansalaisten mahdollisuuksia omaehtoiseen eläkevarautumiseen tulee edistää voimakkaasti.
- Liudennetaan valtion omaisuutta noin 3 miljardia euroa aidosti kasvua tukevien investointien rahoittamiseksi (TKI, viherelvytys, digitalisaatio, liikenneinfra). Toteutetaan oikea-aikaisesti kuluvalla hallituskaudella tavalla, joka tukee pääomamarkkinoiden monipuolistumista. Varoista 500 miljoonaa euroa varataan mahdollisesti vielä myöhemmin tarvittaviin yritysten koronatuikiin ja -pääomituksiin.

Joustavat ja kilpailukykyiset työmarkkinat

Pärjääminen kansainvälisessä kilpailussa edellyttää yrityksiltä ketteryyttä ja kilpailukykyä. Tämän vuoksi uudistetaan työlainsäädäntöä yritysten kilpailukykyä tukevaksi niin, että yritysten edellytykset kasvaa ja luoda uutta työtä parantuvat. Viime työmarkkinakierroksen kustannustaso määrittyi juuri ennen koronaa ja on siksi hyvin haasteellinen uudessa tilanteessa.

- Toteutetaan vain sellaisia työlainsäädäntöuudistuksia, jotka vahvistavat työllisyyttä.
- Lisätään paikallisen sopimisen mahdollisuuksia lainsäädännössä siten, että kaikissa yrityksissä asioista voidaan sopia toisin. Lisäksi käynnistetään alakohtaisten tarpeiden mukaan toimialakohtaiset neuvottelut työehtosopimusten avaamisesta.
- Mahdollistetaan määräaikaiset työsopimukset ilman erityistä perustetta, mikä alentaa työllistämisen kynnystä.
- Parannetaan työperusteisen maahanmuuton edellytyksiä tavoitteena sen kaksinkertaistaminen, poistaen yhtenä toimenpiteenä saatavuusharkinta. 30 000 työllisen lisäys ulkomailta parantaa budjettitasapainoa 0,9 miljardia euroa (Etlä).

Työhön kannustava sosiaaliturvan uudistus

Uudistetaan sosiaaliturvaa niin, että sen laskettavissa olevat työllisyysvaikutukset ovat positiiviset. Tämä merkitsee työn kannustavuuden parantamista myös verotuksen keinoin ostovoima turvaten niin, että työn vastaanottaminen on aina taloudellisesti kannattavampaa kuin tukien varassa oleminen.

- Uudistetaan työttömyysturva kannustavammaksi (pidennetään työssäoloehtoa ja alkuomavastuuta, porrastetaan tuen taso työttömyyden keston perusteella sekä lyhennetään tuen enimmäiskesto). Lopetetaan työttömyysputki. Parannetaan työttömyysturvan oikeudenmukaisuutta toteuttamalla yleinen ansioturva. Työllisyysvaikutus yhteensä noin 20 000 työllistä.
- Uudistetaan perhevapaat (vanhempainpäivärahakaudet 1+6+6 kk ja kotihoidontuki 1½ v). Työllisyysvaikutus 6 000–15 100 työllistä. Päivähoitomaksuja on pyrittävä alentamaan, jotta kynnyks lisätyön vastaanottamisella alenee.
- Uudistetaan asumisen tuet niin, että ne nykyistä paremmin tukevat työllistymistä. Parannetaan työtulojen ja asumistuen yhteensovitusta ja palautetaan toimeentulotukeen asumismenojen todellinen 7 %:n omavastuu. Työllisyysvaikutus noin 2500 työllistä.

Julkisen ja yksityisen yhteistyö sote-alalla – Sotella tehokkuutta

Sote-menojen (22 mrd. euroa vuonna 2019) kasvun hillitsemiseksi ja palveluiden saatavuuden parantamiseksi uudistetaan sote-palvelujen tuotantoa ja rahoitusta. Tämä edellyttää hyvien käytäntöjen levittämistä, kilpailun lisäämistä, asiakkaan valinnanmahdollisuuksien lisäämistä sekä yksityisen ja julkisen sektorin nykyistä toimivampaa yhteistyötä. Samalla on kannustettava myös omavastuuseen tätä tukevalla lainsäädännöllä. Julkisten sote-palveluntuottajien valvonta on nostettava yksityisten tasolle. Välittöminä toimina tämä merkitsee sote-lakiluonnoksen pahimpien epäkohtien poistamista, jotta yhteistyö ei vähenny nykyisestä.

- Poistetaan sote-lakiluonnoksesta maininnat maakuntien velvollisuudesta omalla tuotannolla turvata alueensa palvelutarve ja mahdollistetaan ostopalvelujen sekä ulkoistusten hyödyntäminen nykymallin mukaisesti.
- Poistetaan sote-uudistuksesta maakunnan mahdollisuus yksipuolisesti irtisanoutua aiemmin tehdystä palvelutuotannon ulkoistussopimuksesta.
- Otetaan huomioon potilasdirektiivin vaatimukset yhdenmukaisesta korvaustaksasta muissa EU-maissa ja kotimaassa.
- Sote-palveluissa on saavutettavissa merkittäviä laadun parannuksia ja kustannussäästöjä digitalisaation tehokkaalla hyödyntämisellä. Kehitetään kansallista terveystietovarantoa, jota kartutetaan potilastiedon ja genomitiedon ohella itse tuotetulla mittaustiedolla, hyödynnettäväksi niin julkisessa kuin yritysten t&k:ssa. Lääketieteen, terveysteknologian ja tekoälyn läpimurtojen ansiosta ihmiset saavat yksilöllistä hoitoa.

Investointeja ilmastonmuutoksen ratkaisuun – EU:sta lisäpotkua

EU:n elpymispakettia on hyödynnettävä aktiivisesti ja suunnattava kansalliset elvytystoimet tehokkaasti kestävien investointien ja verotusratkaisujen edistämiseen. Ilmastohaaste edellyttää mittavia investointeja Suomen sähköistämiseen ja TKI-panostuksia. Lisäksi on huomioitava muut päästöttömät teknologiat, joilla korvataan fossiilia polttoaineita tai estetään kasvuhuonekaasujen pääsy ilmakehään. Ilmistoratkaisuissa on hyödynnettävä toimialakohtaisia vähähiilisyiden tiekarttoja.

- Alennetaan teollisuuden sähkövero EU-minimiin ja siirretään datakeskukset ja lämpöpumput teollisuuden sähköveroluokkaan (noin 40 miljoonaa euroa, kun poistetaan fossiilisten veronpalautus). Alennetaan palveluyritysten sähköverotusta vähintään 100 miljoonalla eurolla. Tavoitteena yksi yhteinen sähköveroluokka teollisuudelle ja palveluille. Jatketaan sähköintensiivisen teollisuuden päästökauppakompensaatiota vuosille 2021–2030 (rahoitus huutokauppatuloista).
- Varmistetaan keskitetyllä johtamisella EU:n viherelvytysvarojen sekä kansallisten työkalujen, kuten TEMin energiatukien ja TKI-rahoituksen tehokas käyttö, siirtymiseksi vähäpäästöisyyteen.
- Yritysten tuottamat ratkaisut – ja vihreä rahoitus niiden mahdollistajana – ovat kustannustehokas tapa hiilineutraaliuden saavuttamiseksi: markkinamekanismin toimivuus on varmistettava ja innovatiivisia julkisia hankintoja on lisättävä. Rahoitusalan säätelyä ei saa kiristää niin, että sen kyky rahoittaa kasvua ja investointeja heikentyy.

Nopeat väylät, tehokkaat kuljetukset – liikenneverkot kasvun veturiksi

Liikenneväylien kehittämällä on vahvistettava kasvun edellytyksiä ja yritysmyönteistä toimintaympäristöä, samalla tuetaan ilmastotavoitteiden saavuttamista. Liikenteen päästöt voidaan puolittaa 2030 mennessä alan julkaiseman tiekartan mukaisesti. Logistiikkaan ei voi kohdentaa lisäkustannuksia: tieliikenteen polttoaineverotuksen kiristäminen edelleen heikentäisi kuluttajien ostovoimaa ja yritysten kilpailukykyä.

- Lisäpäättöksiä investoinneista teiden ja ratojen parantamiseen tulisi tehdä miljardiluokan edestä hyödyntäen EU:n elpymispakettia ja omaisuustuloja. Infrahankkeilla vauhditetaan myös niihin kytkeytyvää muuta rakentamista.
- Merkittäviä investointeja liikenneinfraan on jatkettava priorisoimalla runkoverkkojen kehittäminen osana 12-vuotista suunnitelmaa.
 - Nopean junaliikenteen edistäminen mittavilla uusinvestoinneilla 5–10 miljardia euroa
 - Rataverkon sähköistäminen ja tavarakuljetusten täsmätarpeet 0,4 miljardia euroa
 - Teiden runkoverkon akuutti parantamistarve on 2–3 miljardia euroa
 - Samalla perusväylänpidon rahoitustaso tulee vakiinnuttaa vähintään 1,4 miljardin euron vuositasolle
- Päästöjen vähentämiseksi tulee uudistaa autokantaa alentamalla autoveroa ja korvaamalla se päästöohjaavammalla ajoneuvoverotuksella. Yrityksiä ja työntekijöitä tulee kannustaa valitsemaan erittäin vähäpäästöisiä työsuhdeautoja.

Tutkimus, kehitys ja innovaatiotoiminta kasvu-uralle – tavoitteena 4 % bkt-osuus

Määrätietoisilla toimilla Suomi pystyy kuroma kiinni sijansa kansainvälisenä osaamisen ja innovaatiotoiminnan kärkimaana. Iso mahdollisuus juuri nyt on EU:n elvytysvarat. Tämä mahdollistaa merkittävän TKI-hypyn. Toimet vaativat tehokasta koordinoitua yli hallitusohjelmakausien. TKI-tiekartta on valmis, se nivoo yritysten ja tutkimuksen toimenpiteet valtion toimiin unohtamatta koulutusta.

- TKI-järjestelmän on oltava yritysveltoinen, avoin kaikille ja kannustettava myös kansainväliseen yhteistyöhön. Kilpailutus, instrumentit ja kriteerit ohjaavat muutosta. Hyödynnetään täysimääräisesti EU-rahoitus, laajennetaan kehitettyjä uusia kumppanuusmalleja ja kannustetaan TKI:n lisäämiseen myös verotuksen keinoin.
- Koulutusta ja tutkimusta sekä ulkomaisten huippuosaajien houkuttelua on suunnattava varmistamaan osaavat tekijät kasvualoille (mm. ilmastonmuutoksen ratkaisut ja digitalisaatio).
- Kasvun tavoittelu vauhdittaa yritysten t&k-panostukset nousuun ja korona osoitti digitalisaation voiman kaikilla toimialoilla. Julkisen sektorin vastuulla olevien digitoimenpiteiden resurssit on varmistettava.

Vienti vetämään – avoin kauppa ja kansainvälisesti kilpailukykyiset yritykset

Viennin elpyminen on ratkaisevaa Suomen talouden toipumiselle ja työllisyydelle. Uhkakuvat protektionismin vahvistumisesta lisääntyvät EU:n sisällä ja Suomen tärkeimmissä kauppakumppanimaissa. Suomen ja EU:n tulee varmistaa sisämarkkinoiden toimivuus ja kilpailukykyimme globaalilla pelikentällä.

- Suomen tavara- ja palveluviennin kasvattamiselle tulee kansainvälisen kasvun ohjelmassa asettaa selkeät prioriteetit sekä tulostavoitteet mittaristoineen. Team Finlandin vienninedistämisen resursseja tulee vahvistaa siten, että ne ovat muiden Pohjoismaiden tasolla. Vienninrahoituksen toimintakyky on varmistettava ja otettava käyttöön erityisesti pk-yrityksille suunnatut suorat vientiluotot. Tullin tehtävien lisääntyessä, tulee sille varmistaa riittävät lisäresurssit ja minimoida yrityksille aiheutuvat toimitusviiveet.
- EU:n ja Suomen kauppapolitiikan toimintakykyä on vahvistettava kaupan vapauttamisen ja sääntöjen toimeenpanon edistämiseksi. Uusia kauppaa- ja investointisopimuksia on saatava nopeammin voimaan ja vanhojen sopimusten toimeenpanoa on tehostettava.
- EU:n sisämarkkinoilla on pidettävä kiinni valtioneuvoston sääntöistä sekä samalla puututtava EU:n ulkopuolelta tulevaan markkinoita vääristävään kilpailuun. Suomalaisyrittäjien mahdollisuudet osallistua EU:n elpymispaketin puitteissa toteutettaviin julkisiin investointeihin on varmistettava.

Maailman paras koulutus – kaikki pidetään mukana

Hyvä koulutus ja maailman paras osaaminen on kasvun, uudistumisen ja kilpailukyvyn edellytys sekä yhteiskunnan tukipilari. Koulutusjärjestelmän pitkäjänteisestä kehittämisestä on edelleen jatkettava määrätietoisesti hyvässä vuorovaikutuksessa koulutustoimijoiden, tutkimuksen, opettajankoulutuksen ja elinkeinoelämän kesken.

- Puretaan koronapandemian aiheuttamaa opiskelijasumaa lisäämällä hallituskauden loppuun asti vuosittain nuorten ensimmäistä tutkintoa suorittavien aloituspaikkoja tarvealoille. Paikat kohdistetaan tasan ammatillisen ja korkea-asteen kesken.
- Luovutaan oppivelvollisuuden pidentämisestä ja keskitytään ratkaisemaan todellisia ongelmia syrjäytymisessä. Perustaidot on saatava kuntoon jo peruskoulussa ja perustason mielenterveyspalvelut kouluihin.
- Jatketaan digitaalisten oppimisympäristöjen käytön laajentamista ja digipedagogiikan kehittämistä – myös peruskoulussa. Digitalisaatio tuo opetuksen kehittämiseen oppijälähtöisen otteen sekä monipuolisuutta koulutuksen saavutettavuuteen kansallisesti ja globaalisti.

KASVU MAKSAA VELAN

